

Embalse de Riaño

Spanje kampt al sinds mensenheugenis met gebrek aan water en het is dus niet zo gek dat men op tal van plaatsen **embalses of pantanos** (stuwmeren) heeft aangelegd om smelt- en regenwater op te vangen voor irrigatie en het opwekken van electriciteit. Momenteel zijn er in Spanje 361 van die embalses met een totale capaciteit van ruim 54.000 kubieke hectometer ofwel 54 miljard liter water. Dat lijkt veel, maar toch kent Spanje nog altijd grote problemen en het enigszins megalomane plan van de regering Aznar om water uit het noorden (rivier de Ebro) rechtstreeks naar het zuiden te leiden getuigt daarvan. Dit plan is door de huidige regering Zapatero (PSOE) in de ijskast gezet uit milieuoverwegingen. In de zeventiger jaren, na de dood van Franco, was de liefde voor het milieu wat minder populair bij de socialisten, want de plannen voor de aanleg van een groot stuwmeer bij het plaatsje Riaño die al voor de

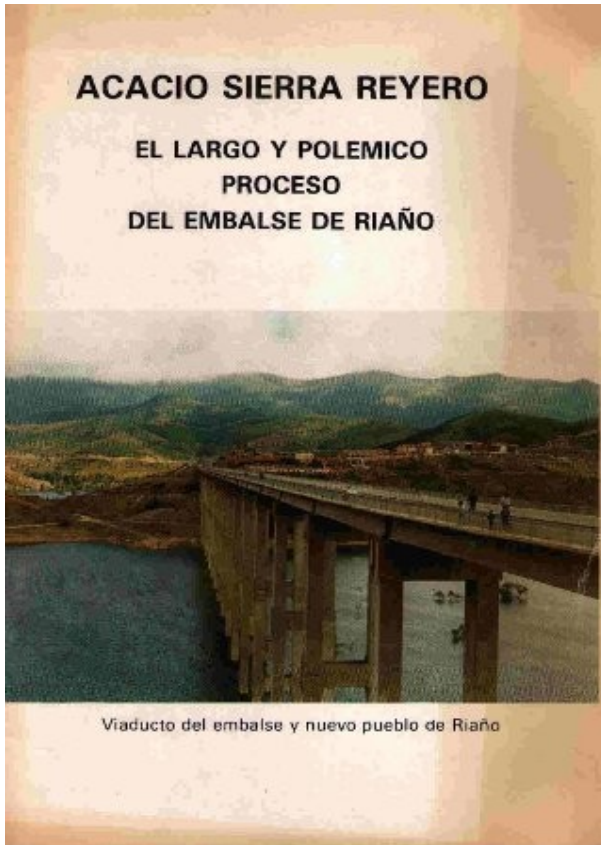
dictatuur van Franco ontwikkeld waren en destijds stevig bekritiseerd door de PSOE, werden onder het bewind van de eerste socialistische premier na Franco, Felipe González, netjes uitgevoerd.

De *embalse de Riaño* ligt ten zuiden van de Picos de Europa op ruim 1100 meter boven zeeniveau. De stuwdam is gebouwd in de rivier de Esla en heeft een meer gecreëerd met een kustlijn van 103 km en een inhoud van meer dan 650 kubieke hectometer, waarmee het op plaats achttien komt qua omvang op de lijst van de *embalses* die Spanje rijk is. De grootste zijn vijf keer zo groot als

die van Riaño, maar er zijn ook veel kleintjes met een inhoud van minder dan 50 kubieke hectometer. In elk geval is de *embalse de Riaño* een indrukwekkend meer.

Het idee om op deze plaats een stuwmeer aan te leggen is meer dan een eeuw oud. In 1902 waren er al plannen voor en bij verordening werd een publieke onderneming vergunning verleend tot de constructie en exploitatie van het *pantano*, maar het is er niet van gekomen. Ook in 1928 niet toen "voor het eerst onrust ontstond rond het spookbeeld van een omstreden stuwmeer". Deze informatie halen we uit een in 1989 verschenen boekje van Acacio Sierra Reyero die al vanaf 1931 bij de historie van het *pantano* betrokken was. In dat jaar verrichtte hij landmeetkundige metingen o.a. om de omvang van het meer vast te stellen. Het boekje heeft als titel "*El largo y polemico proceso del embalse de Riaño*" en is te koop in één van de winkels in het nieuwe Riaño dat in de plaats kwam van het oude stadje dat in 1987 door het water werd verzwolgen.

In 1939 werd het project opnieuw in overweging genomen, maar ook toen ging het niet door, hoofdzakelijk vanwege de toestand waarin het land aan het eind van de burgeroorlog verkeerde. Maar uiteindelijk, na nog eens 34 jaar, werd het idee voor het *pantano* in 1963 weer opgepikt en vanaf dat moment is de bal echt gaan rollen. In 1966 ging de ministerraad accoord met de uitvoering van de werkzaamheden en werd de aanleg gegund.

De stuwdam (bovenaan 337 meter lang en bijna 100 meter hoog) werd pas in 1976 voltooid, terwijl de aanleg van de nieuwe wegeninfrastructuur eerst in 1974 van start ging. Niet echt vlot dus, maar vergeleken met het begin van de aanleg van het nieuwe dorp behoorlijk snel. In 1986, het jaar voordat alles onderliep, waren alleen het gemeentehuis en het politiebureau klaar, zodat de inwoners van het oude Riaño aan wie nieuwe woningen waren toegezegd, dus nog even moesten wachten. Het nieuwe Riaño telt ongeveer 550 inwoners wat minder is dan de ruim 900 die in 1987 in het oude dorp woonden. Net als veel Spaanse dorpen was het al vanaf het begin van de

twintigste eeuw, toen het nog ruim 2000 inwoners telde, aan het leeglopen.

Riaño staat bekend om de strijd die de inwoners voerden bij de ontruiming en afbraak van de woningen. Mensen klonken zich vast aan hun huizen en de *Guardia Civil* (de Spaanse politie) moest er stevig tegenaan om ze weg te krijgen.

En zo verdween het oude Riaño toch na tachtig jaar discussie en na veel verzet in het stuwmeer. Voor degenen die er woonden een gruwel en voor hen die *Riaño Viejo gekend* hebben is het nieuwe dorp een saaie bedoening. Wat resteert als herinnering aan het oude dorp is de kerk van Riaño die steen voor steen uit het eveneens onder de waterspiegel verdwenen dorp Pedrosa del Rey werd overgebracht naar *Riaño Nuevo*.

Willem Peeters, 28 november 2008